

Roma'nın Yaşayan Tarihi: Vallicelliana Kütüphanesi

The Living History of Rome: Vallicelliana Library

Elif İbşiroğlu Bayram*

Öz

Günümüzde Erasmus Personel Hareketliliği Programları, üniversite çalışanlarının yurt dışında meslekle ilgili uygulamaları tecrübe etmeleri açısından faydalı olmaktadır. Programlar, farklı kültürleri tanımayı, mesleki gelişmelerden haberdar olmayı, o ülkelerin yaşantısını deneyimlemeyi sağlamaktadır. Bu yazı, 02-06 Eylül 2019 tarihleri arasında Erasmus+ Personel Eğitim Alma Hareketliliği kapsamında İtalya'nın Roma şehrinde bulunan Vallicelliana Kütüphanesinde aldığım eğitim sonucu; 09 Ocak 2020 tarihinde Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane personeline yaptığım sunumdan derlenmiştir. Çalışmanın amacı, Vallicelliana Kütüphanesinin sunduğu hizmetler kapsamında kütüphaneyi tanıtmaktır. Kütüphanenin işleyiş açısından bağlı olduğu kurum, kuruluş ve uygulamalara da çalışmada yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Erasmus Personel Hareketliliği; halk kütüphaneleri; kütüphaneler; İtalya; Roma; Vallicelliana Kütüphanesi.

Abstract

Today, Erasmus Staff Mobility Programs are beneficial for university employees to experience professional practices abroad. Programs enable to know different cultures, to be aware of professional developments, to experience the lives of those countries. In this study, it is aimed to give information about Vallicelliana Library that I learned during the training in Rome, Italy between 02-06 September 2019 within the scope of Erasmus+ Staff Training Mobility. This article was compiled from my presentation to Bursa Uludağ University Library staff on January 09, 2020. The study introduces the Library as part of the services offered by the Vallicelliana Library. Institutions, organizations and applications to which the library is functioning are also included in the study.

Keywords: Erasmus Staff Mobility; public libraries; libraries; Italy; Rome; Vallicelliana Library.

---

*Öğretim Görevlisi, Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı.

E-posta: ielif@uludag.edu.tr

Academic Librarian, Bursa Uludag University Library, Turkey.

Giriş

Vallicelliana Kütüphanesinin doğuşu Filippo Neri (Aziz Petrus ve Paul'den sonra Roma'nın Üçüncü Havarisi, laik din adamları topluluğunu kuran İtalyan rahip) ve 1565 yılında kurulan Oratory Cemaati (Roma Katolik Kilisesinde, 1564 yılında Roma'da kurulan, vaaz veren, popüler hizmetler sunan ve çeşitli ülkelerde kurulan dindar bir seküler rahipler topluluğu) ile yakından ilgilidir.

Kütüphanenin ilk koleksiyonu, Filippo Neri'nin 1595'te ölümündeki cemaat mirasından kalan eserlerden oluşmaktadır. O dönem Oratory Cemaatinin tesciliyle 1700 basılı cilt ve 300 el yazması belgelenmiştir.

1669'da Vatikan Kütüphanesinin koruyucusu olan Yunan entelektüel Leone Allacci'ye ait, Yunan ve Latin el yazmaları arasında 237 adet el yazması fonu kütüphaneye geçmiştir.

1874 yılında Vallicelliana, bir kamu hukuku kütüphanesine dönüşmüş; 1876 yılında cemaatin belgeleri aynı cemaat ve kütüphane arasında bölünmüştür.

1946 yılında Vallicelliana'nın fonlarının yönetimi koleksiyonla birlikte kütüphaneye geçmiştir ("Biblioteca Vallicelliana", 2019a).

Resim 1. Filippini Oratory kompleks yapı

Resim 2. Vallicelliana Kütüphanesi girişi

İtalya'nın Roma şehrinde bulunan Vallicelliana Kütüphanesi, bir süre Halk Eğitim Bakanlığı tarafından yönetildikten sonra bugün Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bir devlet kütüphanesi olarak hizmet vermektedir. Resim 1, kütüphanenin de içinde bulunduğu kompleks yapıyı göstermektedir. İtalyan mimar Francesco Borromini tarafından yapılmış olan bu binanın 2. katı kütüphaneye ayrılmıştır. Resim 2'de kütüphanenin girişi görülmektedir.

Resim 3. Kütüphane giriş-danışma bölümü

Resim 4. Modern kitaplar bölümü

Kütüphane, danışma masalarının, modern kitap raflarının, yönetim odasının birlikte yer aldığı hol ve giriş kısmı (Resim 3), el yazmalarının kilitli olarak bulundurulduğu bir üst

kat, okuma salonu (Resim 4), rehberli turların ve kültürel etkinliklerin (müzikal konser, tiyatro gösterileri, sergi, konferans, çalıştay, vb.) düzenlendiği halka açık bir anıtsal salondan (Borromini) oluşmaktadır. Kütüphane istek üzerine ve bilgilendirme amacı ile anıtsal salon ve periyodik olarak düzenlenmiş sergiler için ücretsiz rehberli tur hizmeti sunmaktadır. Okuma salonu 25 kişiliktir. Salonda taşınabilir bilgisayarlar için 24 elektrik prizi, 3 internet istasyonu ve 1 mikrofilm okuyucu bulunmaktadır.

Koleksiyon

Vallicelliana Kütüphanesinin koleksiyonu; el yazmaları, inkunabeller, haritalar, pullar, müzik, fotoğraflar, kitaplar (Barok dönem modern tarih, mimari, Oratoryan kilise tarihi, müzik tarihi, sanat kitapları, felsefi metinler, botanik, astronomi ve tıp konularında) olmak üzere yaklaşık 134.000 kaynak içermektedir.

Tablo 1

Koleksiyon türleri ve sayıları ("ICCU", 2019a)

Materyal türü	Materyal adedi
Kitap	117.049
Eski basım kitaplar	7000
Fotoğraf	5000
Sürelî yayın	774
Görsel işitsel	19
Harita	8
El yazmaları	2554
İnkunabel	435
Mikrofilm	870
Toplam	133.709

Kütüphanedeki en eski eserler 8. yüzyıla aittir. Bu durumu Tablo 1’de izlemek mümkündür. Kitaplar koleksiyonun çoğunluğunu oluştururken, eski basım kitaplar ikinci sırada yer almaktadır. Fotoğraf koleksiyonunu takip eden el yazmalarının sıralamada önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. El yazmaları, gravürler ve fotoğrafların bakım ve onarımını içeren proje kapsamında; kütüphanenin Roma Tor Vergata Üniversitesi ile sözleşmesi bulunmaktadır.

Personel

Kütüphanede bir müdür yönetiminde on kişi çalışmaktadır. Çalışanlardan biri kütüphaneci, diğerleri yardımcı personel olarak tanımlanmaktadır. Kütüphaneci unvanıyla çalışan personel felsefe bölümü mezunudur. Vatikan’da 1 yıl kütüphanecilik 1 yıl da arşivcilik eğitimi almış ve Vatikan Kütüphanesinde görev yapmıştır. Kütüphane yöneticisi, arşiv ve paleografi eğitimi almış, Edebiyat ve Felsefe Fakültesi mezunudur.

Kullanıcı Profili

- Ağırlıklı olarak tarih ve mimarlık alanlarında çalışan akademisyenler
- Doktora öğrencileri
- Öğrenciler
- Genel anlamda araştırmacılardan oluşmaktadır.

Ödünç Verme ve Danışma Hizmetleri

- Kütüphane kaynakları ödünç verilmemektedir. Kapalı raf sistemi mevcuttur. Okuyucular istedikleri kitabı görevliden talep etmekte, görevliler kitapları kullanıcılara getirmektedir.
- İnternet üzerinden ve telefonla kitap ayırılabilir.
- Modern kitaplar için bir seferde en fazla 2 cilt, eski ve nadir eserler için yalnızca 1 cilt talep edilebilmektedir.
- Kaynaklar zarar görmesin diye fotokopi çekilmemekte, taranmamakta; İtalyan Telif Yasası uyarınca kaynakların sadece % 15'inin fotoğrafı çekilebilmektedir.
- Üyelik sistemi yoktur; kullanıcılar ehliyet, pasaport gibi resmi bir kimlik bırakıp günlük bir form doldurarak okuma salonunu kullanabilmektedir.
- Sadece modern kitaplar için ILL hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda kitabın ederine göre depozito istenmekte ve eder, masraflar + depozito şeklinde alınmaktadır.

ICCU (Istituto Centrale per il Catalogo Unico)

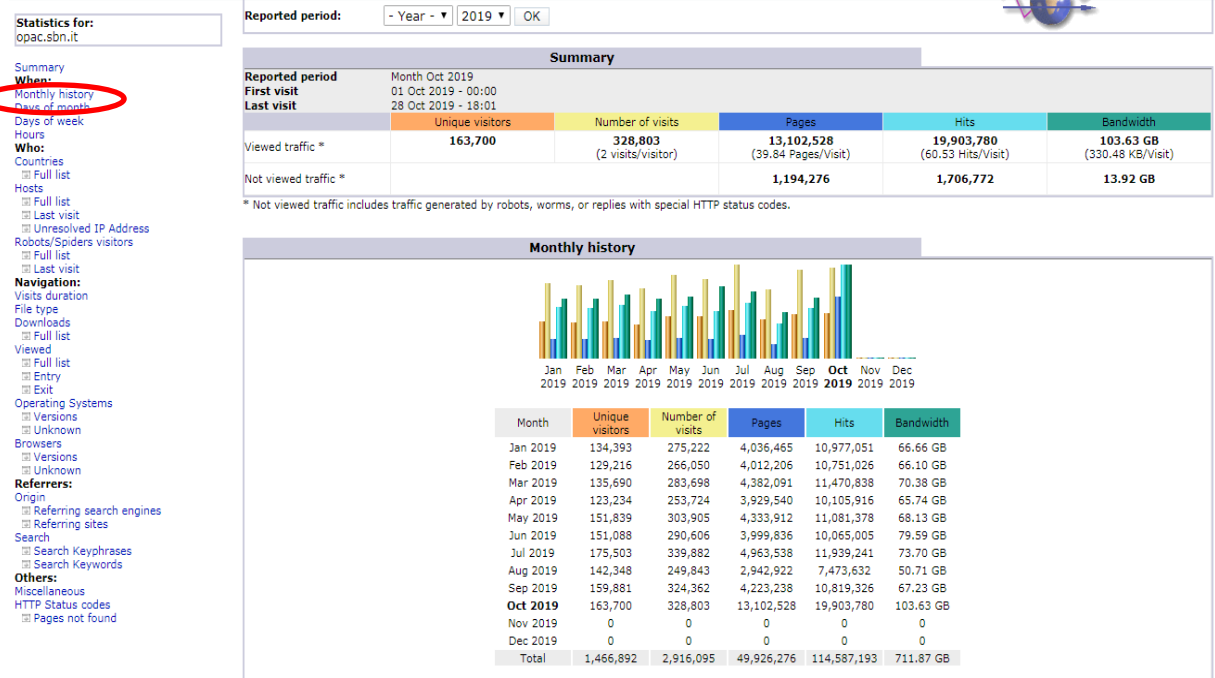
İtalya Turizm ve Kültür Bakanlığının kültürel faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumlu merkezdir. İtalyan kütüphanelerinin kataloglama ve dijitalleştirme faaliyetlerini teşvik ve koordine eden ulusal merkez, aynı zamanda standardı yönetmek ve yaymaktan sorumludur. Sunduğu hizmetlerden biri Ulusal Kütüphane Hizmeti olarak adlandırılan SBN (Servizio Bibliotecario Nazionale)'dir ve kütüphanelerin otomasyon sistemini oluşturmaktadır. SBN; devlet, okul, üniversite, yerel ve özel olmak üzere ülke genelinde birçok kütüphanede kullanılmaktadır ("ICCU", 2020).

Vallicelliana Kütüphanesinin kullandığı SBN'in OPAC formu 1997'den beri çevrim içidir. ICCU'nun projeleri arasında yer alan dijitalleştirme faaliyetlerine Vallicelliana Kütüphanesi de katılmıştır. Bu projeler kapsamında kütüphane kaynaklarının bir kısmı dijital ortama aktarılmış, kütüphane bir dönem Google Books'a dahil olmuştur.

The screenshot shows the OPAC SBN website interface. The header includes the ICCU logo and the text 'OPAC SBN CATALOGO DEL SERVIZIO BIBLIOTECARIO NAZIONALE'. There are logos for MIBAC and DGBIC. The main content area is titled 'Cataloghi disponibili' and includes a search form with fields for 'Autore', 'Titolo', and 'Soggetto'. Below the search form is a list of available catalogs, including 'Biblioteche' and 'Lista dei cataloghi disponibili'. The 'Cataloghi disponibili' section is circled in red.

Şekil 1. OPAC SBN'de Z39.50 uygulaması ("OPAC SBN", 2019)

OPAC SBN’de Z39.50 özelliği sayesinde aynı anda birçok katalogda tarama yapılabilen ve bu tarama sonucunda sorgulama sonuçlarını görmek mümkün olmaktadır. Şekil 1’de arayüzün İtalyanca olan orijinal dilinde “biblioteca” sözcüğü kullanılarak ve iki adet katalog seçilerek uygulamanın yapılışı örneklendirilmiştir.

Şekil 2. OPAC SBN’de istatistik (“OPAC SBN Catalogue on-line”, 2019a)

OPAC’da yer alan “İstatistik” sekmesinden, Şekil 2’de görülebileceği üzere; aylık, günlük, haftalık, saatlik sayılara ulaşılabilmekte; sayfayı ziyaret eden ülkeler, indirilen sayfalar ve ziyaretçi sayıları gibi birçok konuda istatistik görmek mümkün olmaktadır.

Bütçe

Kütüphane bütçesi iki tür kaynaktan oluşmaktadır;

- Kamudan gelen kaynaklar (Bakanlık kaynakları)
- Bağış yoluyla gelen kaynaklar (Bağışlar, Art Bonus adı verilen bir sistemle gerçekleştirilmektedir. Bu sisteme göre, bağış yapanlar için % 65 oranında vergiden düşülmesi sağlanmaktadır).

Tablo 2, kütüphanenin 2020 öncesi son 3 yıla ait bütçe harcama kalemlerini göstermektedir. Rakamlar Euro (EUR) bazındadır. Tabloya göre restorasyon, bakım ve onarım için harcama yapıldığı görülmektedir. Buna göre; en fazla harcamanın 2017 yılında yapıldığını söylemek mümkündür. En fazla harcama yapılan kalem yine bu yılda tesisat işleri için olmuştur. Sonraki 2 yılda bu kalemdeki harcamalarda azalma olsa da yine bu yıllarda en çok harcama yapılan kalem olarak görülmektedir. Toplam kaleme bakıldığında 2017 yılı en fazla bütçe ayrılan yıldır. Elektrik tesisatı yenilenirken lambaların seçiminde fazla ısı yaymayan özellikte olmasına dikkat edildiği ve bunun olası bir yangına ihtimal vermemesi açısından önemli olduğu bilgisi kütüphaneci tarafından ayrıca verilmiştir.

Tablo 2

Restorasyon/Bakım/Kataloglama İşleri Bütçesi (Euro) ("Biblioteca Vallicelliana", 2019b)

Tanım	Açıklama	Tip	2017	2018	2019	Toplam
Beklenmeyen acil bakım	Olağanüstü yenileme çalışmaları çatı kılıfı, oluk temizleme ve değiştirme aşağıdaki Salon Borromini bölgesinin bozulmuş parçaları yağmur suyu sızması	Bakım	170.000			170.000
Tesisat işleri	Yangın önleme uygunluk belgesi almak için eksik tamamlama	Tamamlama	250.000	150.000	100.000	500.000
Restorasyon	Okuma odası aydınlatma sistemleri işi	Bakım	100.000			100.000
Restorasyon	Kütüphane demirbaş restorasyon işleri	Restorasyon	30.000	15.000	15.000	60.000
Temin	Doğrudan Temin (İhalesiz hizmet alımı - Kataloglama)	Kataloglama		8.000	10.000	18.000
Toplam			550.000	173.000	125.000	848.000

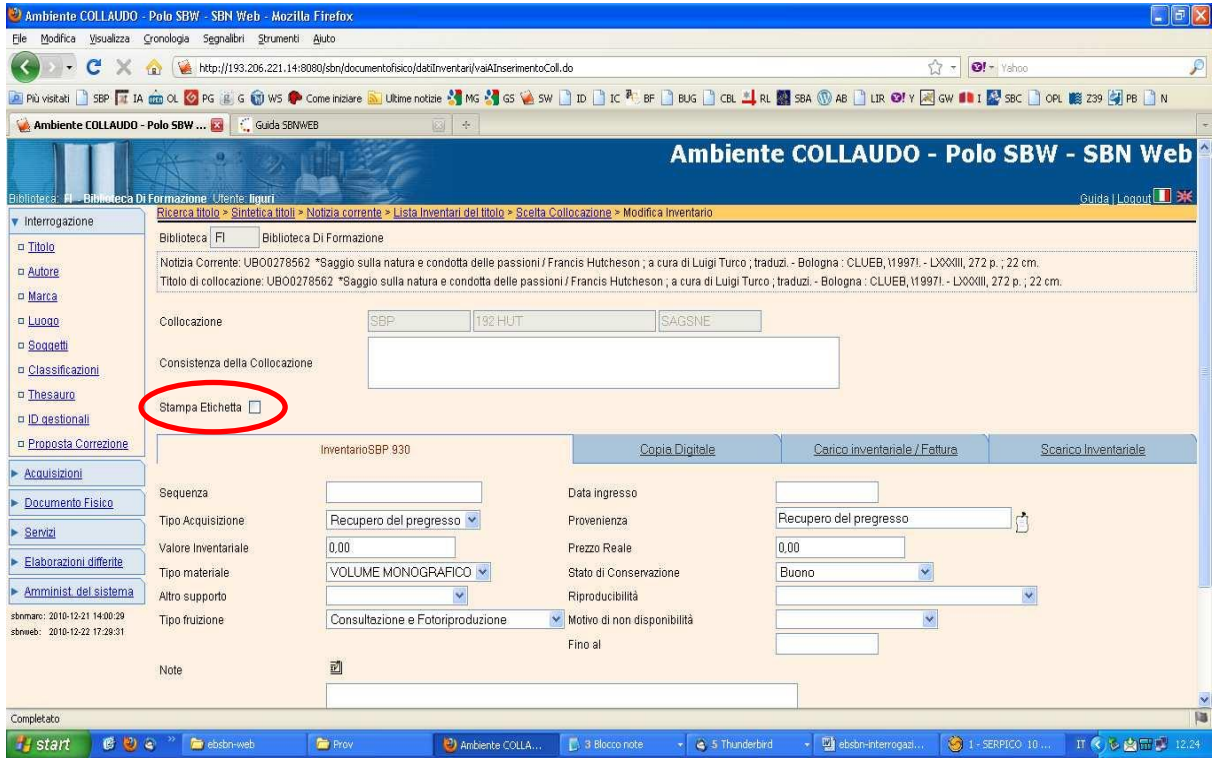
Köklü bir tarihe sahip olan kütüphanenin aynı zamanda ahşap bir yapıda olduğu için harcama kalemlerini restorasyon, bakım, onarım işlerinde yoğunlaştırdıkları görülmekte, miraslarını korumak adına çaba harcadıkları anlaşılmaktadır.

Satın Alma

- Kütüphaneye mevcut olan el yazmaları dışında modern kitaplar alınmaktadır.
- Kütüphaneci, kitapları kendi seçmektedir.
- Kaynaklar, Napoli'deki özel bir firmadan e-mail yoluyla gelen bülten üzerinde seçim yapılarak, internet üzerinden alımla sağlanmaktadır.
- Bağış olan kaynaklar eski kitaplardır; bağış olarak alınanlar (çok nadir olmakla birlikte) koleksiyonerlerden sağlanıp kütüphaneye uygun olan eserlerin kabul edilmesi şeklinde olmaktadır.

Kataloglama

- Kaynaklar, Merkez Kütüphane tarafından İtalyan Kataloglama Kuralları REICAT'e göre kataloglanmaktadır.
- Kullanılan otomasyon programı SBN'dir ve bu sistemde kayıt yalnızca bir kez oluşturulmakta; sonrasında üzerinde gerekli görülen değişiklikler yapılmaktadır. Vallicelliana Kütüphanesinde, çok nadiren bağış kitaplarda katalog yapılmaktadır. Kitapların tamamının katalogu oluşturulmamıştır; çözülmeyi, çevrilmeyi bekleyen el yazmaları vardır.
- Sınıflama için Dewey Onlu Sınıflama sistemi kullanılmakta, konu başlıkları için LC (Library of Congress)'den faydalanılmaktadır.

Şekil 3. SBN’de kataloglama ve satın alma modülleri (Bertocci, 2014, s. 81)

Şekil 3, SBN’de kataloglama ve satın alma işlemlerinin yapıldığı ekranı göstermektedir. Burada kaynağın kataloglama işlemi tamamlandıktan sonra satın alma bilgileri girilmektedir. “Stampa etichetta” sekmesinden etiket alınabilmektedir.

Locations		
☐	AN0098 UANBE	Biblioteca Economico Giuridica Sociologica - Centro di Ateneo di Documentazione - Università Politecnica delle Marche - Ancona - AN
☐	B00388 UBOMN	Biblioteca del Mulino - Bologna - BO
☐	B00442 UBODS	Biblioteca del Dipartimento di Storia Culture Civiltà - DISCI - Scienze del Moderno, Storia, Istituzioni, Pensiero Politico - Bologna - BO
☐	B00466 UB0EC	Biblioteca del Dipartimento di scienze economiche dell'Università degli studi di Bologna - Bologna - BO
☐	B00510 UB0BG	Biblioteca di discipline economiche "Walter Bigliavli" - Bologna - BO
☐	CA0034 CAGFE	Biblioteca del Distretto delle scienze sociali, economiche e giuridiche - Sezione scienze economiche - Università degli studi di Cagliari - Cagliari - CA
☐	F10211 SBTLT	Biblioteca Umanistica - Lettere - Università degli studi di Firenze - Firenze - FI
☐	F10597 SBTKE	Biblioteca di scienze sociali dell'Università degli studi di Firenze - Firenze - FI
☐	M10669 USMK6	Biblioteca di scienze politiche Enrica Colotti Pischel dell'Università degli studi di Milano - Milano - MI
☐	M11262 USM03	Biblioteca di Scienze della storia e della documentazione storica dell'Università degli studi di Milano - Milano - MI
☐	M11992 PCM01	Sistema Bibliotecario di Milano - Milano - MI
☐	M00170 MODUE	Biblioteca di economia Sebastiano Brusco dell'Università degli studi di Modena e Reggio Emilia - Modena - MO
☐	NA0435 CAMBN	Biblioteca Fondazione Istituto Banco di Napoli - Napoli - NA
☐	NA0452 NAPIS	Biblioteca ISSM Istituto di Studi sulle Società del Mediterraneo - Napoli - NA
☐	PR0138 PAREF	Biblioteca di Economia - Parma - PR
☐	PV0123 PAVU5	Biblioteca di Economia dell'Università di Pavia - Pavia - PV
☐	RM1700 RMSSS	Biblioteca del Dipartimento di Storia Antropologia Religioni Arte Spettacolo - Roma - RM
☐	TE0045 ABRR3	Biblioteca Polo Umanistico - Bioscienze "Giovanna Mancini" - Teramo - TE
☐	TO0265 BMT01	Biblioteca Nazionale Universitaria - Torino - TO - - il documento potrebbe non essere disponibile
☐	TO0280 UT009	Biblioteca della Fondazione Luigi Einaudi - Torino - TO
☐	TO0661 UT003	Biblioteca G. Tabacco del Dipartimento di Studi Storici dell'Università degli Studi di Torino - Torino - TO

Şekil 4. Kaynağın bulunduğu kütüphaneler (“OPAC SBN Catalogue on-line”, 2019b)

Bir kitabın katalog bilgileri sisteme işlenmeden önce başka bir kütüphanede olup olmadığının kontrolü yapılmaktadır. Şekil 4, ilgili kaynağın hangi kütüphanelerde yer aldığını göstermektedir.

SBN bir kitabın birden fazla formatını aynı anda sunmaktadır. Kitabın kaydına ilişkin Unimarc, Usmarc ve Marc21 formatları görülebilmekte ve indirilebilmektedir. Şekil 5'de aynı kitabın Unimarc ve Usmarc formatlarının karşılaştırması yapılmıştır. Unimarc formatında 2001 eser adından giriş yapılmış ve yazar 7001 alanında gösterilmiştir. Usmarc formatında ise temel giriş yazar adı ile 1001 alanında verilmiş, eser adı 245'de gösterilmiştir. Ayrıca Unimarc formatında 003 alanında kitabın katalog kaydına ulaşmayı sağlayan internet bağlantı adresi yer almaktadır.

Record Unimarc: 1	Labels format	Print	Download Unimarc	Query: Any = history (words in AND) » Bibliographic level = monograph » Subject = economia - storia
LEADER 01007nam0 22003133i 4500				← Back to results
001 IT\ICCU\PUV\0107441				
003 http://id.sbn.it/bid/PUV/0107441				
005 19930712000000.0				
010 \$a0226034623\$bCloth				
100 \$a19930712d1993 0itac50 ba				
101 \$aeng				
102 \$aUS				
181 1\$6zD1\$ai \$bxxxe				
182 1\$6zD1\$an				
183 1\$6zD1\$anc\$2RD\$acarrier				
200 1 \$aEconomics and world history\$emythos and paradoxes\$ifPaul Bairoch				
210 \$aChicago\$bThe university of Chicago press\$d1993				
215 \$aXVI, 184 p.\$d24 cm				
606 \$aEconomia\$XStoria\$2FE \$3IT\ICCU\ICFIC\040026				
699 \$aAspetti economici\$3economia				
699 \$aEconomia reale\$3economia				
699 \$aAspetti economici\$3economia				
699 \$aAttività economiche\$3economia				
700 1\$aBairoch\$b, Paul\$3IT\ICCU\RAV\01451454070				
801 3\$aIT\ICCU\c20191111				
899 \$1FE0034\$2UFE EC\$IF/G\$eN				
899 \$1PD0260\$2PUV 30\$IF/G\$eN				
899 \$1PD0316\$2PUV 07\$IF/G\$eN				
899 \$1PE0116\$2UDA DES\$IF/G				
LEADER 00575nam a22001937i 4500				
001 IT\ICCU\PUV\0107441				
003 IIRI				
005 19930712000000.0				
008 930712s1993 xxu c				
020 \$a0226034623 (Cloth)				
040 \$bta				
041 7\$aeng\$2ISO-639-2				
100 1 \$aBairoch, Paul\$3IT\ICCU\RAV\01451454070				
245 10\$aEconomics and world history :\$bmythos and paradoxes /\$cPaul Bairoch.				
260 \$aChicago :\$bThe university of Chicago press.\$c1993				
300 \$aXVI, 184 p. ;\$c24 cm				
650 7\$aEconomia\$XStoria				
981 1\$6zD1\$ai \$bxxxe				
982 1\$6zD1\$an				

Şekil 5. Unimarc ve Usmarc karşılaştırması (“OPAC SBN Catalogue on-line”, 2019c)

REICAT - Regole Italiane di Catalogazione (İtalyan Kataloglama Kuralları)

REICAT, İtalya'nın 2009 yılında resmîyet kazanmış ulusal standardıdır. Temelde FRBR - Functional Requirements for Bibliographic Records (Bibliyografik Kayıtlar için İşlevsel Gerekler) modeline dayanılarak oluşturulan REICAT, terminoloji açısından farklılık göstermektedir. FRBR'de birinci grup varlıklar arasında yer alan “gösterim” unsuru REICAT'de “yayın”, “yetkili erişim noktası” ise “tek tip başlık” olarak kullanılmaktadır (Forassiepi, 2014, s. 927).

REICAT'in farklı bir uygulaması “paralel başlık” konusunda olmaktadır. Tablo 3'de görülebileceği üzere, ISBD'de: 1.1 Uygun başlık, 1.2 Paralel başlık, 1.3 Diğer başlık bilgisi, 1.4 Sorumluluk bildirim olmak üzere, başlık ve sorumluluk alanı için dört öge tanımlanmıştır. REICAT'de de bu alan dört alt bölüme ayrılmaktadır ancak paralel başlık bilgisi (4.1.4 Paralel başlık ve diğer başlık öğeleri) REICAT'de alanın en sonunda yer almaktadır (Forassiepi, 2014, s. 930-931).

Tablo 3
REICAT'in paralel başlık kullanımına ilişkin farklılığı

ISBD	REICAT
1. Başlık ve sorumluluk alanı	4.1. Başlık ve sorumluluk alanı
1.1. Uygun başlık	4.1.1. Başlık
1.2. Paralel başlık	4.1.2. Diğer başlık bilgisi
1.3. Diğer başlık bilgisi	4.1.3. Sorumluluk göstergeleri
1.4. Sorumluluk bildirimini	4.1.4. Paralel başlık ve diğer başlık öğeleri

İtalyan Kataloglama Kuralları'nın bir diğer farklılığı; metindeki lehçeler üzerinedir. REICAT'de; paralel başlık, aynı dilin farklı formlarına ya da lehçelerine (4.1.4.0) kadar genişletilebilmektedir (Forassiepi, 2014, s. 931).

Dijital Uygulamalar

Vallicelliana Kütüphanesi, ICCU'nun dijitalleştirme projeleri kapsamında kaynaklarının bir kısmını dijital ortama aktarmıştır. Bu kaynaklara hem Vallicelliana Kütüphanesi web sitesi üzerinden (dijital kaynak ve veritabanları platformundan) hem de ICCU üzerinden erişmek mümkündür. Şekil 6'da ICCU'nun sunduğu "online hizmetler" görülmektedir. "Manus on line" ile el yazmalarına ulaşılabilmektedir.

Online Services

Şekil 6. ICCU online hizmetler ("ICCU", 2019b)

Şekil 7. Vallicelliana Kütüphanesi dijital kaynak ve veritabanı ("Biblioteca Vallicelliana", 2020)

El yazmalarına ve eski eserlere dijital ortamda erişmeyi sağlayan bir başka uygulama "Internet Culturale" veritabanıdır. Bu kaynağa ve sunduğu hizmetlere kütüphane üzerinden de ulaşılmaktadır. Söz konusu veritabanında erişilen kaynaklar, tek sayfa halinde görüntülenebildikleri gibi toplu halde de ekrana yansımaktadır. Ayrıca kaynakları pdf formatında indirmek mümkündür. Şekil 7'de kütüphanenin sunduğu bu hizmetin bir örneği yer almaktadır.

Kütüphane koleksiyonunun önemli bir bölümünü oluşturan Yunan, Latin el yazmalarına dijital kaynaklar yoluyla erişim sağlanmıştır. Koleksiyonun büyük bir kısmını oluşturan materyal türü, fotoğraflardır ve fotoğraflara dijital ortamdan erişim "Fototeca" isimli veritabanı ile olmaktadır.

Kütüphanenin tarihçesi, koleksiyonu ve dijital kaynakları hakkında detaylı bilgiler içeren web sitesi, İtalyanca ve İngilizce versiyonları ile hizmet sunmaktadır. Ayrıca kütüphane, sosyal medya araçlarından Facebook ve Instagram'da aktif olarak güncel duyuru ve paylaşımlara yer vermektedir.

İtalya'da Kütüphanecilik Eğitimi

Barselona Üniversitesi Kütüphane ve Bilgi Bilimi Fakültesinde 2015 yılında yapılmış olan bir çalışma, İtalya'daki kütüphanecilik eğitimi hakkında fikir edinmemizi sağlamaktadır. Söz konusu çalışmaya ilişkin rakamsal veriler Tablo 4 (Borrego, 2015)'de gösterilmiştir.

Tabloda 26 ülke görülmektedir. Bu ülkeler, Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerdir. Ülkeler arasında Avrupa Birliği üyesi iki ülke olan Lüksemburg ve Kıbrıs görülmemektedir. Bunun nedeni; bu iki ülkede kütüphane ve bilgi bilimi programları sunan merkezlerin olmamasıdır.

Tabloda ilk sütunda ülkelerin nüfus bilgileri, sonraki sütunlarda sırasıyla kütüphane ve bilgi bilimi eğitimi veren kurum sayıları, kütüphane ve bilgi bilimi lisans eğitimi veren kurum sayıları, kütüphane ve bilgi bilimi lisansüstü eğitimi veren kurum sayıları yer almaktadır.

Tabloya göre, nüfus yoğunluğu en fazla olan ülke 80,3 milyon ile Almanya iken, İtalya nüfusa göre 59,5 milyonla dördüncü sıradadır. İtalya kütüphane ve bilgi bilimi eğitimi veren kurum sayılarına göre 26 ülke arasında toplam 220 kurum sayısı içinde 58 ile ilk sırada yer almaktadır. İtalya’da toplam 194 kurum içinde 53 merkez lisans eğitimi, toplam 142 kurum içinde 22 merkez lisansüstü eğitim programı sunmaktadır. İtalya, lisansüstü eğitim sağlayan kurumlar sıralamasında 25 merkez ile ilk sırada görünen Fransa’dan sonra ikinci sırada gelmektedir.

Tablo 4

Avrupa Birliği ülkelerinde kütüphane ve bilgi bilimi eğitimi veren kurum sayıları (Borrego, 2015)

Ülke	Nüfus (milyon)	Kütüphane ve bilgi bilimi eğitimi veren kurumlar	Kütüphane ve bilgi bilimi lisans eğitimi veren kurumlar	Kütüphane ve bilgi bilimi lisansüstü eğitim veren kurumlar
İtalya	59,4	58	53	22
Fransa	65,3	31	28	25
Almanya	80,3	17	16	14
İspanya	46,8	15	12	13
Birleşik Krallık	63,5	15	9	15
Polonya	38,5	12	12	8
Belçika	11,1	11	9	4
Macaristan	9,9	10	10	5
Çek Cumhuriyeti	10,5	7	7	5
İsveç	9,5	7	4	6
Hollanda	16,7	6	6	1
Finlandiya	5,4	4	4	3
Portekiz	10,5	4	4	3
Avusturya	8,4	3	2	3
Hırvatistan	4,3	3	3	3
Yunanistan	11,1	3	3	0
Romanya	20	3	2	2
Bulgaristan	7,3	2	2	2
Estonya	1,3	2	1	2
Danimarka	5,6	1	1	1
İrlanda	4,6	1	1	1
Letonya	2	1	1	1
Litvanya	3	1	1	1
Malta	0,4	1	1	0
Slovakya	5,4	1	1	1
Slovenya	2,1	1	1	1
Toplam	≈ 500 milyon	220	194	142

Tablodaki sıralama kütüphane ve bilgi bilimi eğitimi veren kurum sayısının en fazla olduğu ülkeden en az olduğu ülkeye doğru yapılmıştır. Bu tablodaki sayılara bakarak; Avrupa Birliği’ne üye ülkeler arasında kütüphane ve bilgi bilimi eğitiminin verildiği kurum sayısının en fazla İtalya’da olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç ve Değerlendirme

Vallicelliana Kütüphanesinin tanıtılması amacıyla yapılan bu çalışmada belirtilen uygulamaları bir özet olarak sunmak gerekirse aşağıdaki tespitlerde bulunmak mümkündür:

- Kütüphane, İtalya Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı bir halk kütüphanesi olarak hizmet vermektedir. Kütüphanecilerinin ifadesiyle “Konservatif halk kütüphanesidir”. Köklü bir kütüphane olduğundan tarihi zenginlikte bir koleksiyona sahiptir; geçmişten gelen mirası korumak adına geleneksel uygulamaları devam ettirmektedirler.
- Az sayıda personelle çalışmaktadırlar. Konu uzmanı bir kütüphanecileri vardır; felsefe bölümünde lisans eğitimi almış, kütüphanecilik alanında yüksek lisans yapmıştır.
- Kütüphanede kapalı raf sistemi uygulanmakta ve kaynaklar ödünç verilmemektedir. Kullanıcıların kütüphanedeki kaynaklara erişimi, doldurdukları formlar aracılığıyla sağlanmaktadır.
- Ulusal Kütüphane Hizmeti SBN’de kataloglama ve satın alma işlemleri aynı ekranda görülebilmektedir. Bu durum sistemi kullanan personel açısından kolaylık olarak nitelendirilebilir.
- OPAC SBN tarama sayfası; Z39.50 uygulamasıyla aynı anda birçok katalogda sorgulama yapma imkanı sunmakta; haftalık, aylık, ziyaretçi sayısı ve benzeri birçok konuda istatistiki veri içermektedir.
- Tek bir kaydın Unimarc, Usmarc, Marc21 gibi farklı formatlarına erişilebilmekte ve formatlardan bazıları indirilebilmektedir.
- El yazmaları çok eski tarihli olmalarına rağmen dijitalleştirilebilmiştir. Eski eserlerinin bir kısmı internet üzerinden erişime açıktır.
- İtalya’nın geliştirdiği standart olan ve İtalyan Kataloglama Kuralları’nı ifade eden REICAT, ulusal katalog standardı olarak kullanılmaktadır.
- Kütüphanede anıtsal bir salon bulunmaktadır. Bu salon aynı zamanda içinde bulunduğu kompleks yapının mimarı olan Borromini’nin adını taşımaktadır. Bu salonda konser, sergi, konferans gibi halka açık etkinlikler düzenlenmektedir.

İtalya’nın Roma şehrinde bir halk kütüphanesi olarak hizmet sunan Vallicelliana, çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Kütüphane, geçmişe dayanan geleneksel yapısını koruyarak uygulamalarını günümüz kütüphanecilik anlayışı ile harmanlamıştır. Tarih, sanat tarihi, mimarlık ve teoloji konuları başta olmak üzere araştırmacıların bilgi gereksinimine kaynak sağlamaktadır.

Roma sanatının benzersiz örneklerinin görülebileceği İtalya’da kütüphaneler de zengin mimarinin birer parçası olmuş durumdadır. Sanatın estetik duygusunu harekete geçirdiği bir noktada konumlanan kütüphane, içinde bulunduğu görkemli yapısıyla ziyaretçilerini tarihsel yolculuğa çıkarmaktadır.

Kaynakça

- Bertocci, E. (2013). *Corso per Operatori SBN Web*. La Spezia: Sistema Bibliotecario Provinciale – Polo Ligure SBN.
- Biblioteca Vallicelliana. (2019a, 11 Eylül). La storia. Erişim adresi: http://www.vallicelliana.it/?page_id=130
- Biblioteca Vallicelliana. (2019b, 26 Ekim). Amministrazione trasparente. Erişim adresi: http://www.vallicelliana.it/?page_id=469
- Biblioteca Vallicelliana. (2020, 15 Mayıs). Banche dati e risorse digitali. Erişim adresi: http://www.vallicelliana.it/?page_id=178
- Borrego, A. (2015). Library and Information Education in Europe : an overview. *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, 35(december). doi:<https://dx.doi.org/10.1344/BiD2015.35.8>
- Forassiepi, S. (2014). ISBD and REICAT: A Relationship Between Past, Present, and Future. *Cataloging & Classification Quarterly*, 52(8), 925-939. doi:10.1080/01639374.2014.924612
- ICCU - Istituto Centrale per il Catalogo Unico delle Biblioteche Italiane e per le informazioni bibliografiche. (2019a, 3 Ekim). Anagrafe delle Biblioteche Italiane. Biblioteca Vallicelliana. Erişim adresi: https://anagrafe.iccu.sbn.it/it/ricerca/dettaglio.html?codice_isil=it-RM0281
- ICCU - Istituto Centrale per il Catalogo Unico delle Biblioteche Italiane e per le informazioni bibliografiche. (2019b, 3 Ekim). Online services. Erişim adresi: <https://www.iccu.sbn.it/en/>
- ICCU - Istituto Centrale per il Catalogo Unico delle Biblioteche Italiane e per le informazioni bibliografiche. (2020, 12 Mayıs). National Library Service – SBN. Erişim adresi: <https://www.iccu.sbn.it/en/sbn/>
- OPAC SBN Catalogo del Servizio Bibliotecario Nazionale. (2019, 23 Ekim). Cataloghi disponibili. Erişim adresi: <https://opac.sbn.it/opacsbn/opac/iccu/multicatalogo.jsp>
- OPAC SBN Catalogue on-line. (2019a, 28 Ekim). Services. Statistics for: opac.sbn.it. Erişim adresi: <http://opac.stats.sbn.it/awstats/awstats.pl?month=10&year=2019&output=main&config=opac.sbn.it&lang=en&framename=index>
- OPAC SBN Catalogue on-line. (2019b, 15 Kasım). Locations. Erişim adresi: <http://id.sbn.it/bid/MIL0164110>
- OPAC SBN Catalogue on-line. (2019c, 15 Kasım). Record Unimarc. Record Usmarc. Erişim adresi: <http://id.sbn.it/bid/PUV0107441>